

egne Anstuelser staa ganske paa Folketirkens Grund, men som fordi de hore til en eller anden af de saakaldte grundtvigste Frimenigheder betragtes fra oven af som staaende uden for Folketirken, naar man ikke en Gang kan tillade dem at være Medlemmer af en Stolekommission — og det er jo bekendt, at det har der været Kamp om forskellige Steder i Landet — saa er det næppe uberegtiget at sige, at man vist heller ikke fra Myndighedernes Side vil finde sig i, at de, naar de ere lærere, altsaa endnu nærmere knyttede til Undervisningen end Stolekommissionens Medlemmer, melde sig ud af Folketirken. Det staa altsaa ikke, det hævder jeg, frit for enhver, der horer til Folketirken, om de ville blive der, eller om de ville gaa. Det er paa denne Brøst, denne Tvang og den deraf ofte fremkaldte Forargelse, at vor § 1 vil bøde og bøder. Thi er der Valgfrihed, saa er jo dermed ogsaa Anledningen til Forargelsen borte.

Og ved Hjælp af vor § 2 ville vi bøde paa den anden Side af Forargelsen, den, som en Præst maa føle ved at skulle i Embets Medfør indvie i den treenige Guds Navn og med det Ritual, som er det eneste, affet fra de Resolutioner, som ere givne over for frastilte, som han maa bruge, et hvilket som helst Ægtefæls, som forlanges stiftet ved ham, naar han da er den, som det ifølge Loven ligger nærmest, altsaa Brudens Præst eller vedkommende Garnisons Præst. Det er ikke blot, naar en saadan Præst i Folketirken skal vie frastilte, men det er ogsaa, naar han skal vie dem, der ham bekendt føre vedblivende, som der staa i Kirkekommissionens Forslag, et forargeligt Levede, eller bitterlig fornægte Folketirkens Tro, saa vel som i adskillige andre Tilfælde, s. Eks. naar Ægtefæls skal indgaa ifølge Dom, at en samvittighedsfuld og alvorlig Præst maa føle Forargelse ved at skulle hjælpe med til — og paa den højtidelige Maade, her er forekrevet — at indvie et saadant Ægtefæls. Vi ønske at komme disse Præster i Møde. Vi ønske at fri ogsaa dem for den Forargelse, som dette maa være for dem. Vi unde dem al den Frihed til at være det, Pastor Brandt kaldte „Herrens Tjenere“, som kan forenes med Menighedsmedlemmernes Krav paa s. Eks. i dette Forhold at saa deres borgerlige Forhold borgerlig ghlidigt ordne. Det kunne de saa, naar vi aabne dem Udgang til borgerlig Vielse, og da ere ogsaa Betingelserne til Stede for at give Præsten det, vi unde ham at have, nemlig denne Frihed. At vi ikke staa ene med vor Opfattelse paa dette Punkt, fremgaar jo af det, jeg allerede har ophyst om

Sagens Forhistorie her i Danmark. Men jeg skal endnu til Støtte derfor anføre en Udtalelse af den danske Kirkes nuværende første Mand, Biskoppen over Sjællands Stift, som i sin lille Bog om de kirkelige Frihedskrav i 1881 i Modsetning til andre videregaaende Krav og navnlig det Krav, der var fremkommet om at saa borgerlig Vielse som almindelig Regel for alle, udtaler — det staa Side 71 —: „Denne sidste Fordel“ — d. v. s., den at blive fri for at indvie frastilte Ægtefæls — „vilde man allerede opnaa, hvis Valget mellem borgerlig og kirkelig Population blev stillet alle Landets Borgere frit —“ der have De vor § 1! — „thi deri maa nødvendig tillige ligge, at Præsten maatte have Frihed til at nægte kirkelig Vielse —“ der have De vor § 2! — „Og det vilde være saare uansteligt, om en saadan Foranstaltning kunde blive truffen“. Det udtalte Biskop Rørdam den Gang; det er, saa at sige ordret det, som vi her have foreslaaet i vor Lovforslags to Paragraffer. Jeg skal her indstyre, at det jo naturligvis er vor Tanke, at hvis et Ægtepar mødte Afslag hos en Præst, der ellers efter Lovens Regler var den, der skulde foretage Vielsen, altsaa nærmest Brudens Præst, idet han paaberaabte sig § 2 i dette Lovforslag, skal det kunne henvende sig til hvilken som helst anden Præst i Folketirken uden at behøve at løse Bevilling dertil, og saa skal han have Lov til at foretage Vielsen. Hvis dette ikke maatte anses som en Selvfølge, hvad vi hidtil have gjort, forbeholde vi os senere hen under Lovforslagets videre Behandling — og i saa Henseende skal jeg navnlig afvente den højstseende Ministers Udtalelser — at indføre en Ændring i saa Henseende.

Saa, hertil tror jeg paa dette Tidspunkt at kunne indskrænke mig. Jeg anbefaler hermed paa ny dette lille Lovforslag til alle Benner af aandelig og ganske særlig af kirkelig Frihed her i Landet. Jeg tror, at det er et Middel til paa en naturlig, lempelig, til alle Sider hensyntagende og taalelig Maade at komme bort fra det sørgelige og forargelige Forhold, som nu er til Stede i Folketirken.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bardenfleth): Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne omtalte ved Indbringelsen dette Lovforslag som et lille Forslag, hvilket han anbefalede til Tingets og Regeringens Velvilje. Jeg giver den ærede Ordfører Ret i, at Lovforslaget er lille nok, naar man kun ser paa det kvantitativt, og dernæst kunde man da ogsaa lade sig stufte af dets Titel, idet det deri kalder sig Til-